

11. Пухкал О. Національні інтереси України як рушійна сила суспільного розвитку / О. Пухкал // Економіка та держава. – 2012. – № 8. – С. 99-101.
12. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов (книги I–III) / Пер. с англ. Е.М. Майбурда. – М. : Наука, 1993. – 572 с.
13. Levine R. Sensitivity Analysis of Cross – Country Growth Regression / Levine R. Renelt D. – American Economic Review 82. – 1992. – P. 942-963.
14. Ojimi, V. 1970. Japan's industrialization strategy. In OECD, Japanese Industrial Policy, Paris: OECD.
15. Shonfield, A. 1962. Modern Capitalism. Oxford : Oxford University Press.,in.
16. Державна служба статистики. Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
17. Інститут досліджень торгівлі та комерційної дипломатії (США) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.itcdonline.com/introduction/glossary2_i-p.

Карасева Н. А.

Национальный научный центр «Институт аграрной экономики»

СТРАТЕГИЯ ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЯ И ЭКСПОРТООРИЕНТИРОВАННОЕ РАЗВИТИЕ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Резюме

Исследованы современное состояние и теоретико-методологические аспекты развития импортозамещения в аграрном секторе Украины. Раскрыты особенности связи между стратегией замещения импорта и экспортоориентированным развитием. Обоснованы перспективные направления политики импортозамещения в условиях глобализации экономики.

Ключевые слова: импортозамещение, экспортоориентированное развитие, насыщенность внутреннего рынка, конкурентоспособность продукции.

Karasova N. A.

National Science Center «Institute of Agrarian Economy»

IMPORT SUBSTITUTION STRATEGY AND EXPORT-LED DEVELOPMENT IN AGRICULTURAL SECTOR

Summary

The modern state and theoretic base of import substitution industry development in agriculture are investigated. The features of connection between strategy of import substitution and export-led development are exposed. Perspective directions of import substitution policy are substantiated.

Keywords: import substitution, export-led development, internal market saturation, competitiveness of products.

УДК 338.98

Москвічова О. С.

Вінницький фінансово-економічний університет

Анісімова Н. П.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ КРЕДИТНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ БАНКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ

Обґрунтовано, що важливою проблемою вітчизняної банківської системи в умовах кризи є висока частка недіючих кредитів у загальному обсязі виданих кредитів. Використано кореляційно-регресійний аналіз для прогнозування проблемної кредитної заборгованості банківської системи України. Надано рекомендації щодо механізмів мінімізації обсягів проблемної кредитної заборгованості.

Ключові слова: кредитна заборгованість, проблемна заборгованість, недіючі кредити, прогнозування проблемної кредитної заборгованості, кореляційно-регресійний аналіз.

Постановка проблеми. Важливою проблемою, яку не вдалося вирішити державним банківським регулятором впродовж існування незалежності України, є висока частка проблемної кредитної заборгованості у загальному обсязі виданих кредитів вітчизняними банками. Недіючі кредити виступають дестабілізуючим чинником стійкості банківської системи, тому існує потреба з'ясувати, від яких факторів залежить величина частки про-

блемної кредитної заборгованості і якою повинен бути механізм регулювання, щоб вона планомірно зменшувалася задля досягнення належного рівня фінансової стійкості банківським сектором. Саме тому знаходження ефективних методів управління проблемною кредитною заборгованістю банків набуває особливої актуальності в сучасних реаліях. **Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанням дослідження проблемних активів при-

свячено багато праць вітчизняних науковців. Серед них можна виділити праці О. Барановського, Н. Борківця, Р. Лісної, Р. Набока, П. Нікіфорова, В. Міщенко, А. Мороза, Н. Шелудько та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Опираючись на наукові дослідження та практику регулювання проблемної заборгованості за кредитними операціями, необхідно поглибити існуючі напрацювання з допомогою застосування математичного інструментарію та окреслити можливі інструменти впливу на зниження частки недіючих кредитів.

Мета статті полягає у з'ясуванні причинно-наслідкових зв'язків результативного показника – частки недіючих кредитів у кредитному портфелі банків України та незалежних змінних з використанням кореляційно-регресійного аналізу, а також у формуванні конструктивних пропозицій щодо регулювання проблемної заборгованості банків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кореляційно-регресійний аналіз ми здійснювали, дотримуючись таких основних етапів: 1) побудова системи факторів, які найсуттєвіше впливають на результативну ознаку; 2) розроблення моделі, яка відбиває загальний зміст взаємозв'язків, що вивчаються, та кількісне оцінювання її параметрів; 3) перевірка якості моделі; оцінювання впливу окремих факторів; формування висновків за результатами проведеного дослідження.

З метою підвищення ефективності державних регулятивних процесів у сфері кредитування вважаємо за доцільне впливати на визначальні фактори, які спричиняють зростання частки простроченої кредитної заборгованості у сукупному обсязі кредитів вітчизняної банківської системи. Всю сукупність визначальних факторів у своєму дослідженні об'єднуємо у дві групи: внутрішні та зовнішні фактори. Необхідність в такому групуванні зумовлена різними можливостями банків виходити з кризового становища. Банківські установи можуть управляти лише внутрішніми чинниками, а впливу на зовнішні – не мають, проте повинні передбачати і пристосовуватись до їх появи. Для дослідження цієї проблеми пропонуємо економіко-математичну модель, яка відображає причинно-наслідкові зв'язки між резуль-

тативною змінною, а саме часткою проблемної кредитної заборгованості банків у загальному кредитному портфелі (P) та незалежними змінними ($x_j, j=1...m$), які виконують роль визначальних факторів. За допомогою методів кореляційно-регресійного аналізу виявлено щільну кореляційну залежність частки проблемних кредитів у загальному обсязі виданих кредитів (P) від таких незалежних змінних – частки кредитів, наданих суб'єктам господарювання, в кредитному портфелі (x_1), курсу національної валюти щодо долара США (x_2), частки кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі (x_3), частки довгострокових кредитів в кредитному портфелі (x_4), номінального ВВП (x_5). З метою усунення автокореляції залишків в моделі використовується додатковий фактор часу (t). Для здійснення економічного прогнозування та проведення розрахунків використовуємо відносні величини, що пояснюється їх більшою сталістю в часі.

Розглянута нами багатофакторна нелінійна регресійна модель має вигляд:

$$P_{i+1} = P_i \cdot e^{a_0 + a_1 \cdot x_1 + a_2 \cdot x_2 + \dots + a_m \cdot x_m} + \varepsilon_{i+1}, \quad (i=1...n; j=1...m), \quad (1)$$

де P_i, P_{i+1} – випадкові величини, що являють собою частки проблемної кредитної заборгованості банків у загальному кредитному портфелі банківської системи в момент часу i ;

a_j – невідомі параметри моделі (коефіцієнти), які оцінюються;

x_j – незалежні змінні (фактори), що впливають на рівень і варіацію P ;

ε_{i+1} – випадкова складова P , що пояснюється впливом інших (неврахованих і невідомих) факторів.

Досліджуване рівняння регресії (1) запишемо у вигляді:

$$\frac{P_{i+1}}{P_i} = e^{a_0 + a_1 \cdot x_1 + a_2 \cdot x_2 + \dots + a_m \cdot x_m + \varepsilon_i}, \quad (i=1, \dots, n; j=1, \dots, m), \quad (2)$$

Обидві частини рівняння (2) прологарифмуємо за натуральною основою:

$$\ln\left(\frac{P_{i+1}}{P_i}\right) = \ln\left(e^{a_0 + a_1 \cdot x_1 + a_2 \cdot x_2 + \dots + a_m \cdot x_m + \varepsilon_i}\right), \quad (i=1, \dots, n; j=1, \dots, m),$$

або

$$\ln\left(\frac{P_{i+1}}{P_i}\right) = a_0 + a_1 \cdot x_1 + a_2 \cdot x_2 + \dots + a_m \cdot x_m + \varepsilon_i, \quad (i=1, \dots, n; j=1, \dots, m),$$

Таблиця 1

Вихідні дані для розрахунку прогнозу частки проблемних кредитів у кредитному портфелі банківської системи України в IV кварталі 2014 р. (за даними ДССУ [1] та НБУ [2])

Показник		2012				2013				2014		
		I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.
Номінальний ВВП, млрд. грн.	x_1	293,5	349,2	387,6	378,6	302,9	353	394,7	404,3	315,3	372,8	428,2
Номінальні доходи населення, млрд. грн.	x_2	296,6	345,3	371,2	394,1	329,3	372	394,9	433,3	340,8	385,3	416,2
Індекс інфляції, %	x_3	100,2	99,8	99,9	100	100	100	99,7	100,4	101	102,7	101,4
Курс національної валюти щодо долара США, грн.	x_4	789	799	799,3	799,3	799,3	799,3	799,3	799,3	878,1	1169,7	1255,9
Кредитний портфель, млрд. грн.	x_5	799,2	802,3	810,5	815,1	826,6	837,8	864,3	910,8	1001,5	981,7	991,8
Частка довгострокових кредитів в кредитному портфелі, %	x_6	61,5	59,8	59	57,8	56,1	55,7	55,1	53,2	58,5	59,1	59,8
Частка кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі, %	x_7	40	38,2	37,5	36,8	37	36,5	35,4	33,8	41,6	43,1	44,3
Частка кредитів, наданих суб'єктам госп-ня, в кредитному портфелі, %	x_8	72,3	73	73,5	74,3	74,2	74,4	75	76	76	76,2	76,3
Частка проблемних кредитів в кредитному портфелі, %	P	10	9,4	9,4	8,9	9,2	9	8,6	7,7	9,3	10,8	11,5

$$\text{де } f_i = \ln\left(\frac{P_{i+1}}{P_i}\right).$$

Отже, нелінійне регресійне рівняння ми звели до лінійного:

$$f_i = a_0 + a_1 \cdot x_{i1} + a_2 \cdot x_{i2} + \dots + a_m \cdot x_{im} + \varepsilon_i, \quad (i=1, \dots, n; j=1, \dots, m), \quad (3)$$

Знаходимо відносні зміни величин X_j при переході від кварталу до кварталу (також можливо від року до року) за формулою:

$$x_i^j = \frac{X_i^j - X_{i-1}^j}{X_{i-1}^j}, \quad (i=2, \dots, 10; j=1, \dots, 8). \quad (4)$$

Для дослідження математичної моделі застосуємо методику кореляційно-регресійного аналізу з використанням інтегрованої системи статистичного аналізу та обробки даних STATISTICA. Вихідні дані для розрахунку прогнозу частки проблемних кредитів у кредитному портфелі банківської системи України в IV кварталі 2014 р. представлено в таблиці 1.

Використовуючи статистичні дані таблиці 1, обчислимо відносні зміни величин f_i та X_j . Результати розрахунків представлено в таблиці 2.

тати розрахунків представлено в таблиці 2.

На основі логічного підходу та за допомогою обчислення матриць парних кореляцій між вищезазначеними факторами (їхніми нормованими значеннями), а також між кожним фактором і результативною (залежною) змінною було відібрано п'ять факторів, які мають найвище значення кореляції з результативною змінною, а саме: частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання, в кредитному портфелі (x_1), курс національної валюти щодо долара США (x_2), частка кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі (x_3), частка довгострокових кредитів в кредитному портфелі (x_4), номінальний ВВП (x_5). Таким чином, будемо залежність між вибраними факторами та результативною змінною (P), дані заносимо в таблицю 3.

Невідомі параметри ($a_0, a_1, a_2, \dots, a_m$) рівняння (3) знайдемо за допомогою методу найменших квадратів (МНК), тобто мінімізуючи суму квадратів помилок, або з такої умови:

Таблиця 2

Показники відносних змін факторів для розрахунку прогнозу частки проблемних кредитів у кредитному банківській системі України

Відносні зміни факторів, %	2012			2013				2014		
	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.
x_1^*100	18,98	11,00	-2,32	-19,99	16,54	11,81	2,43	-22,01	18,24	14,86
x_2^*100	16,42	7,50	6,17	-16,44	12,97	6,16	9,72	-21,35	13,06	8,02
x_3^*100	-0,40	0,10	0,10	0,00	0,00	-0,30	0,70	0,60	1,68	-1,27
x_4^*100	1,27	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,86	33,21	7,37
x_5^*100	0,39	1,02	0,57	1,41	1,35	3,16	5,38	9,96	-1,98	1,03
x_6^*100	-2,76	-1,34	-2,03	-2,94	-0,71	-1,08	-3,45	9,96	1,03	1,18
x_7^*100	-4,50	-1,83	-1,87	0,54	-1,35	-3,01	-4,52	23,08	3,61	2,78
x_8^*100	0,97	0,68	1,09	-0,13	0,27	0,81	1,33	0,00	0,26	0,13
Логарифмічна відносна зміна частки проблемних кредитів (f)	-6,19	0,00	-5,47	3,32	-2,20	-4,55	-11,05	18,88	14,95	6,28

Таблиця 3

Показники для використання у регресійній моделі дослідження ступеню впливу незалежних змінних на залежну Р-частку проблемної кредитної заборгованості банків у загальному кредитному портфелі банківській системі України, (%)

Період	P	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	
2012	II кв.	-6,19	0,97	1,27	-4,50	-2,76	18,98
	III кв.	0,00	0,68	0,04	-1,83	-1,34	11,00
	IV кв.	-5,47	1,09	0,00	-1,87	-2,03	-2,32
2013	I кв.	3,32	-0,13	0,00	0,54	-2,94	-19,99
	II кв.	-2,20	0,27	0,00	-1,35	-0,71	16,54
	III кв.	-4,55	0,81	0,00	-3,01	-1,08	11,81
IV кв.	-11,05	1,33	0,00	-4,52	-3,45	2,43	
2014	I кв.	18,88	0,00	9,86	23,08	9,96	-22,01
	II кв.	14,95	0,26	33,21	3,61	1,03	18,24
	III кв.	6,28	0,13	7,37	2,78	1,18	14,86

Таблиця 4

Статистика моделі дослідження частки проблемної кредитної заборгованості у загальному кредитному портфелі банківській системі

Коефіцієнти	Значення коефіцієнтів	Стандартна похибка	t-статистика	Критерій Фішера, F	Коефіцієнт множинної кореляції, R	Коефіцієнт детермінації, R^2
a_0	8,63	2,15	4,015	42,4	0,996	0,992
a_1	-7,1	3,96	1,792			
a_2	0,59	3,97	0,148			
a_3	-0,79	0,68	1,167			
a_4	2,43	1,22	1,989			
a_5	-0,22	1,19	0,184			
a_6	-0,78	1,96	0,395			

$$F(a_0, a_1, a_2 \dots a_m) = \sum_{i=1}^n e_i^2 = \sum_{i=1}^n (f_i - (a_0 + a_1 \chi_{1i} + a_2 \chi_{2i} + \dots + a_m \chi_{mi}))^2 \rightarrow \min, \quad (5)$$

За допомогою програмного забезпечення нами проведено розрахунків регресійної моделі для п'яти незалежних змінних. Результати дослідження моделі щодо оцінки коефіцієнтів регресії, перевірки їхньої значущості, а також значущості моделі в цілому відображено в таблиці 4.

Параметри $a_0, a_1, a_2, a_3, a_4, a_5, a_6$ – часткові коефіцієнти регресії, кожен з них вимірює вплив відповідної змінної за умови, що всі інші залишаються без змін, тобто є константами.

Множинний коефіцієнт кореляції $R=0,996$, а коефіцієнт детермінації $R^2=0,992$, що свідчить про адекватність моделі (модель пояснює, що приблизно 99% зміни частки проблемних кредитів у загальному обсязі кредитних операцій пов'язано із зміною: частки кредитів, наданих суб'єктам господарювання, в кредитному портфелі, курсу національної валюти щодо долара США, частки кредитів в іноземній валюті в кредитному портфелі, частки довгострокових кредитів в кредитному портфелі, номінального ВВП.

Для оцінки надійності кореляційних характеристик було використано критерій Фішера F , тобто якщо $F_\phi > F_\tau$, то з прийнятним ступенем ймовірності можна стверджувати про наявність впливу факторів, які досліджуються. Для нашого розрахунку $F_\phi(42,4) > F_\tau(19,3)$. Отже, припущення про наявність взаємозв'язку залежної та незалежних змінних підтверджується.

Під час вивчення кореляційних зв'язків у багатовимірних динамічних рядах виникають певні методологічні складності, спричинені їх автокореляцією. Наявність автокореляції порушує одну з умов регресійного аналізу – незалежність спостережень і призводить до викривлення його результатів. Тому з метою усунення автокореляції та здійснення економічного прогнозування ми запровадили змінну величину t в рівняння регресії, де вона виконує роль фактора часу, та обчислили для неї відповідний параметр регресії.

За результатами проведених розрахунків ми отримуємо таку багатофакторну регресійну модель:

$$f = 8,63 \cdot 7,1 \cdot \chi_1 + 0,59 \cdot \chi_2 - 0,79 \cdot \chi_3 + 2,43 \cdot \chi_4 - 0,22 \cdot \chi_5 - 0,78 \cdot \chi_6. \quad (6)$$

Підставляємо значення $f_i = \ln\left(\frac{P_{i+1}}{P_i}\right)$ в рівняння (6), після потенціювання якого отримаємо багатофакторну нелінійну регресійну модель:

$$P_{i+1} = P_i \cdot e^{\sum_{j=1}^6 a_j \chi_j} = P_i \cdot e^{8,63 - 7,1 \cdot \chi_1 + 0,59 \cdot \chi_2 - 0,79 \cdot \chi_3 + 2,43 \cdot \chi_4 - 0,22 \cdot \chi_5 - 0,78 \cdot \chi_6}, \quad (7)$$

За допомогою використання отриманого рівняння регресії (7) визначимо показник частки проблемних кредитів у загальному обсязі кредитів банківської системи на IV квартал 2014 р.

$$P_{IV/2014} = P_{III/2014} \cdot e^{\sum_{j=1}^6 a_j \chi_j} = 11,5 \cdot e^{8,63 - 7,1 \cdot 0,13 + 0,59 \cdot 7,37 - 0,79 \cdot 2,78 + 2,43 \cdot 1,18 - 0,22 \cdot 14,86 - 0,78 \cdot 9} = 12,65\%, \quad (8)$$

де $P_{IV/2014}$ – залежна змінна, прогнозоване значення частки проблемної кредитної заборгованості у загальному кредитному портфелі на IV квартал 2014 р.;

$P_{III/2013}$ – частка проблемної кредитної заборгованості у загальному кредитному портфелі у попередньому до прогнозованого III кварталі 2014 р.

На підставі проведених розрахунків прогнозована частка проблемних кредитів в загальному кредитному портфелі банківської системи України у IV кварталі 2014 р. становить 12,65%, що на 5,05 в. п. більше, ніж 01.01.2014 р., що свідчить про кризові тенденції в даній галузі у зв'язку із складною економічною та геополітичною ситуацією, що склалась в Україні в 2014 р. При цьому, за звітними даними, станом на 01.10.2014 р. частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів становила 11,5% [3, с. 72]. Так, протягом зазначеного періоду спостерігалось погіршення платоспроможності позичальників внаслідок девальвації та через зменшення виручки від продажу підприємствами товарів та послуг окремим галузям виробництва, зокрема імпортерів. Також банківські установи зазнали значних втрат у зв'язку із анексією АР Крим, військовими діями в Донецькій та Луганській областях і законодавчими заборонами на здійснення банківської діяльності на тимчасово окупованих територіях.

Зауважимо, що у попередні періоди аналогічно була розрахована частка простроченої заборгованості за кредитами у загальному кредитному портфелі банківської системи на 01.01.2014 р., в результаті чого визначено, що у 2013 р. прогнозована частка мала становити 8,2%, що на 0,7 в. п. менше, ніж у 2012 р., що свідчило про позитивні тенденції в даному напрямку. При цьому, за звітними даними, станом на 01.01.2014 р. частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів становила 7,7% [4, с. 53].

Звісно, даний прогноз не можна трактувати як єдино можливий. Передусім, доповнюючи математичний аналіз логічним, необхідно зауважити, що фактори, які ми обрали для визначення частки проблемних кредитів у загальній сумі кредитних вкладень за досліджуваний період часу, зазнали значних коливань під впливом банківської кризи.

Висновки. Запропонована математична модель дозволила визначити причино-наслідкові зв'язки між часткою проблемної заборгованості банків та іншими незалежними змінними. Зокрема, доведено, що до зниження проблемної заборгованості призводить зростання динаміки ВВП, скорочення обсягів кредитування в іноземній валюті, незначне зростання інфляції у короткостроковому періоді, що спричиняє пошквалювання в економіці країни. Натомість зростанню проблемної заборгованості сприяє збільшення обсягів довгострокового кредитування (в тому числі й іпотечного), значна і непрогнозована девальвація національної грошової одиниці, неконтрольовані інфляційні процеси, які мають тривалий характер і впливають на зниження реальних доходів споживачів кредитних послуг.

Таким чином, проведений аналіз довів, що на величину частки проблемної кредитної заборгованості впливають не лише внутрішні фактори, які залежать лише від банківських установ, а й зовнішні (макроекономічні) фактори. Тому вирішення даної проблеми лише зусиллями самих банків неможливе. Необхідне оздоровлення економічної ситуації і валютних відносин в країні, посилення державного регулювання кредитних послуг, підвищення життєвого рівня населення.

Список літератури:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
3. Основні показники діяльності банків України на 1 жовтня 2014 р. // Вісник НБУ. – 2014. – № 11. – С. 72.
4. Основні показники діяльності банків України на 1 січня 2014 р. // Вісник НБУ. – 2014. – № 3. – С. 53.

Москвичёва Е. С.

Винницький фінансово-економічний університет

Анисимова Н. П.

Львовський національний університет імені Івана Франко

**ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПРОБЛЕМНОЙ КРЕДИТНОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ БАНКОВ
С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ КОРРЕЛЯЦИОННО-РЕГРЕССИОННОГО АНАЛИЗА**

Резюме

Обосновано, что важной проблемой отечественной банковской системы в условиях кризиса является высокая доля недействующих кредитов в общем объеме выданных кредитов. Использован корреляционно-регрессионный анализ для прогнозирования проблемной кредитной задолженности банковской системы Украины. Даны рекомендации по механизмам минимизации объемов проблемной кредитной задолженности.

Ключевые слова: кредитная задолженность, проблемная задолженность, недействующие кредиты, прогнозирование проблемной кредитной задолженности, корреляционно-регрессионный анализ.

Moskvichova O. S.

Vinnitsia University of Finance and Economics

Anisimova N. P.

Lviv National University named after Ivan Franko

**PREDICTION OF PROBLEM CREDIT DEBT OF BANKS
USING CORRELATION-REGRESSION ANALYSIS**

Summary

It was proved that the important issue of the domestic banking system in crisis is the high share of non-performing loans in total amount of issued loans. The correlation and regression analysis was used to predict the problem of credit debt of the banking system of Ukraine. The recommendations were done on mechanisms to minimize the volume of problem credit debt.

Keywords: credit debt, problem debts, non-performing loans, prediction of problem credit debt, correlation and regression analysis.

УДК 911.3

Охота В. І.

Тернопільський національний економічний університет

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проаналізовано сучасні реалії функціонування туристичного бізнесу в Тернопільській області та виявлено його проблематику. Досліджено особливості діяльності суб'єктів туристичної індустрії регіону, зокрема, туроператорів, турагентів та суб'єктів, що надають екскурсійні послуги. Проаналізовано динаміку та структуру туристичного потоку. Запропоновано заходи, необхідні для активізації ділової активності в галузі, що, в свою чергу, вплине на формування привабливого туристичного іміджу регіону.

Ключові слова: туристична індустрія, туроператори, турагенти, туристичний потік, туристично-рекреаційний потенціал, стратегія розвитку туризму.

Постановка проблеми. Сьогодні туристична індустрія України переживає найважчі часи за всю історію незалежності, спровоковані руйнівним впливом політичної кризи та воєнного стану. За 2014 р. більш ніж удвічі скоротились туристичні потоки іноземних туристів в Україну. Тому у цілях порятунку української туристичної галузі робиться ставка на розвиток внутрішнього туризму.

Туристичний ринок України розвивається динамічно та прогресивно, але й одночасно досить суперечливо: з однієї сторони, його практично

повністю «окупували» регіони, де туризм є традиційною галуззю, з іншого – сучасний споживач вимагає чогось нового, незвіданого. Саме тому, окреслюючи стратегічні вектори розвитку галузі, не варто обмежуватись традиційними туристичними напрямками, необхідно відкривати нові продукти, який активізуватиме внутрішній турпотік та приваблюватиме туристів з усіх куточків світу.

Однією із туристичних перлин Західної України є Тернопільська область, її потенціал нараховує: 308 пам'яток природи, 18 парків – пам'яток